

СТАН КОРМОВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

Капінус І.В., здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

Поліський національний університет, м. Житомир, Україна

Кормовиробництво в Україні є однією з найважливіших складових агропромислового комплексу країни. Сприятливі кліматичні умови, родючі ґрунти та розвинена сільськогосподарська традиція створюють передумови для високої ефективності виробництва кормів для тварин. Сучасна система кормопостачання тісно пов'язана із загальною економічною стабільністю країни, адже вона забезпечує розвиток м'ясної, молочної та інших тваринницьких галузей, що безпосередньо впливають на продовольчу безпеку держави.

Україна, займаючи важливе місце у світовій аграрній системі, виступає не тільки як великий експортер сировинних сільськогосподарських продуктів, але й як значний виробник кормових сумішей, зернових культур та інших компонентів для кормів..

Історія кормовиробництва в Україні тісно пов'язана з розвитком сільського господарства країни. Ще в радянський період значна увага приділялася комплексному підходу до виробництва кормів для тваринництва. Розвиток кооперативного господарства, створення спеціалізованих комбінатів та державних установ стало підґрунтям для подальшої модернізації галузі після здобуття незалежності.

Зміни економічної системи, перехід до ринкових відносин і реформа аграрного сектору сприяли появі приватних підприємств, що активно впроваджували новітні технології. Сучасні підприємства з виробництва кормів в Україні використовують сучасні методи обробки сировини, автоматизацію виробничих процесів і системи контролю якості, що дозволяє підвищити ефективність виробництва і відповідати міжнародним стандартам.

Одним із ключових етапів модернізації стало впровадження інноваційних технологій в процес виробництва кормових сумішей, що дозволило значно покращити харчову цінність кормів і знизити їх собівартість. Сучасний рівень технічного оснащення, автоматизації виробництва та використання інформаційних технологій допомагає підприємствам оптимізувати виробничі процеси, що є важливим чинником в умовах зростаючої конкуренції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку.

На сьогодні кормовиробництво в Україні характеризується широкою спеціалізацією підприємств. Серед основних напрямків виділяють:

- Виробництво комбікормів для великої рогатої худоби, свійських птахів, свиней та іншої худоби. Завдяки широкій асортиментній матриці підприємства здатні задовольнити потреби різних секторів тваринництва.

- Виробництво кормових добавок і вітамінно-мінеральних сумішей. Такі продукти покращують засвоєння кормів, підвищують продуктивність і сприяють зміцненню імунітету тварин.

- Виробництво базових кормових компонентів, зокрема зернових культур, бобових, олійних культур та інших сировинних матеріалів.

З розвитком цифрових технологій і впровадженням автоматизованих систем управління виробництвом, сучасні підприємства активно використовують сучасне обладнання для контролю якості сировини та готової продукції. Сучасні лабораторії забезпечують оперативний аналіз складу кормових сумішей, що дозволяє оперативно коригувати рецептуру продукту в залежності від конкретних потреб тваринництва.

Інноваційні технології дозволяють підприємствам не тільки підвищувати якість продукції, а й знижувати витрати на виробництво. Застосування роботизованих систем у пакуванні та логістиці сприяє зменшенню людського фактору і підвищенню оперативності процесів. Також активне впровадження інформаційних систем допомагає підприємствам інтегруватися у світовий ринок, здійснювати оперативний моніторинг цін та прогнозувати

зміни в попиті.

Український уряд вживає заходів щодо модернізації аграрного сектору, зокрема кормовиробництва. Ряд державних програм спрямований на підтримку підприємств через надання субсидій, податкових пільг і фінансових грантів для модернізації виробничих потужностей. Співпраця з міжнародними організаціями дозволяє впроваджувати передові технології та відповідати високим екологічним стандартам.

Інтеграція в європейські ринки відкриває нові можливості для українських виробників кормів. Відповідність європейським стандартам якості є не лише вимогою для експорту, а й стимулом для підвищення внутрішніх стандартів виробництва. Впровадження сертифікаційних систем, таких як ISO та HACCP, сприяє підвищенню конкурентоспроможності української продукції на світовому ринку.

Кормовиробництво є важливою складовою аграрного сектору України. Воно сприяє зростанню виробництва сільськогосподарської продукції, забезпечує робочі місця у сільських регіонах та стимулює розвиток суміжних галузей. Завдяки високій експортоорієнтованості галузі, значна частина виробленої продукції потрапляє на міжнародні ринки, що позитивно впливає на валютні надходження держави.

Виробництво кормів має безпосередній вплив на розвиток тваринництва, яке, у свою чергу, є ключовим сектором економіки для забезпечення продовольчої безпеки. Зростання виробництва високоякісних кормових сумішей сприяє збільшенню продуктивності тварин, що впливає на обсяги м'яса, молока та інших продуктів тваринного походження. Таким чином, галузь є стратегічно важливою для забезпечення внутрішнього ринку якісною продукцією і для зміцнення позицій України як аграрного експортеру.

Сучасний ринок кормовиробництва в Україні характеризується високим рівнем конкуренції, що стимулює підприємства до постійного вдосконалення виробничих процесів. Вкладення в модернізацію обладнання, дослідження і розробки, а також впровадження нових технологій є ключовими чинниками для підтримки конкурентоспроможності на ринку.

Інвестиційна привабливість галузі підтверджується активною участю як внутрішніх, так і зарубіжних інвесторів. В умовах глобалізації і високої нестабільності світових ринків, інвестиції в інноваційні проекти стають стратегічно важливими для забезпечення довгострокового зростання. Крім того, урядові програми підтримки аграрного сектору сприяють залученню додаткових фінансових ресурсів для розвитку виробництва кормів, що створює сприятливі умови для розширення виробничих потужностей.

Одним із ключових викликів, що стоять перед сучасним кормовиробництвом, є дотримання високих екологічних стандартів. Інтенсивне використання добрив, пестицидів та інших хімічних речовин у виробничому процесі може негативно впливати на довкілля, тому виробники змушені впроваджувати екологічно чисті технології. Дотримання міжнародних стандартів у сфері охорони навколишнього середовища є умовою для експорту продукції в країни Європейського Союзу та інших регіонів.

Регуляторна база, як на державному, так і на міжнародному рівнях, вимагає постійного вдосконалення норм і стандартів. Законодавчі ініціативи, спрямовані на зменшення негативного впливу агропромисловості на навколишнє середовище, створюють додаткові витрати для підприємств, проте водночас стимулюють впровадження інноваційних технологій. Суворе дотримання стандартів безпеки продуктів харчування та екологічних норм стає невід'ємною частиною стратегії розвитку галузі.

Інфраструктурні проблеми залишаються значною перешкодою для ефективного виробництва і розповсюдження кормів. Незважаючи на високий потенціал виробництва, транспортні труднощі, проблеми з організацією логістичних ланцюгів та недостатньо розвинена інфраструктура можуть призводити до затримок і підвищення витрат. Це впливає на своєчасність постачання продукції як на внутрішньому ринку, так і при експорті.

Розвиток сучасної логістичної системи, модернізація залізничного та автомобільного транспорту, а також впровадження цифрових систем управління ланцюгами поставок – все це є критично важливими для оптимізації процесів і зниження логістичних витрат. Вирішення

цих проблем сприятиме підвищенню конкурентоспроможності української продукції на світових ринках.

Подальший розвиток кормовиробництва в Україні нерозривно пов'язаний із впровадженням інновацій. Сучасні технології, зокрема біотехнології, цифрова трансформація виробничих процесів, системи аналізу даних і автоматизація, дозволять значно підвищити ефективність виробництва. Застосування новітніх методів контролю якості, розробка нових кормових сумішей з підвищеною біологічною цінністю, а також адаптація до змін кліматичних умов – все це сприятиме зміцненню позицій України як одного з провідних виробників кормів у регіоні.

Також важливим напрямком є розробка і впровадження технологій вторинної переробки відходів агропромисловості, що дозволить зменшити негативний екологічний вплив і оптимізувати виробничі процеси. Розвиток такої технології не лише сприятиме економії ресурсів, але й створить додаткові робочі місця, стимулюючи розвиток суміжних галузей.

З огляду на високий попит на якісні кормові суміші на світовому ринку, розширення експортного потенціалу є пріоритетним завданням. Дотримання міжнародних стандартів, модернізація виробничих потужностей та ефективне логістичне забезпечення дозволять українським підприємствам конкурувати з провідними світовими виробниками. Успішна інтеграція в європейські та азійські ринки сприятиме не лише економічному зростанню галузі, а й зміцненню загальної економічної позиції країни.

Значна роль відводиться державним і приватним інвестиціям у розвиток експорту. Впровадження новітніх технологій і підвищення якості продукції сприятимуть укріпленню довіри міжнародних партнерів та розширенню торгових контактів. Це, в свою чергу, створить сприятливі умови для залучення іноземного капіталу та подальшого розвитку виробничої бази.

Одним із перспективних напрямків є створення регіональних агрокластерів, де виробництво кормів інтегрується із суміжними галузями – тваринництвом, зерновим виробництвом та переробкою сільськогосподарської сировини. Такий підхід сприятиме синергії ресурсів, зниженню логістичних витрат і покращенню якості кінцевої продукції. Регіональні кластери дозволяють створити сприятливе середовище для обміну досвідом, спільних інвестицій та реалізації масштабних проєктів, що сприяють загальному економічному розвитку регіону.

Підтримка з боку держави у формі пільгового кредитування, грантових програм та створення спеціальних економічних зон може стати важливим стимулом для розвитку таких кластерів. В результаті інтегрованого підходу виробництво кормів перетворюється на потужний драйвер економічного зростання, забезпечуючи високий рівень зайнятості та стимулюючи розвиток інфраструктури.

Кормовиробництво в Україні має величезний потенціал для розвитку завдяки сприятливим природним умовам, наявності сучасних технологій і значним інвестиціям як з боку держави, так і з боку приватних підприємств. Інноваційний розвиток галузі, розширення експортного потенціалу та інтеграція в міжнародні торгові мережі є ключовими факторами, які дозволять Україні зміцнити свої позиції на світовому ринку.

Список використаних джерел.

1. Вороніцька І.С., Кравчук О.О., Петриченко І.І. та ін. Результативність діяльності внутрішнього ринку кормів в Україні. *Корми і кормовиробництво*. 2020. № 90. С. 191-204. URL: <https://doi.org/10.31073/kormovyrobnytstvo202090-17>.
2. Melesse A, Bezabih M, Adie A, et al. Price-quality relationships for the main livestock feed types in the Ethiopian feed market. *Frontiers in Animal Science*. 2023. №4. URL: DOI: 10.3389/fanim.2023.1194974.

Науковий керівник: Савченко В.М., к.т.н., доц.